

Sant Esteve de Castellar Vell (S.XI)

Des de Castellar, passat el punt quilomètric 24, a mà esquerra en un revolt molt tancat, hi ha un camí ample de terra que té uns rètols indicadors de la depuradora d'aigües residuals i d'una hípica, a més d'una masia. Seguint el camí de terra avall, a mà esquerra hi ha una bifurcació que té una porta de ferro. Allà mateix, al camp que queda al costat de la porta, es pot aparcar el vehicle.

Des d'allà, cal seguir a peu pel camí tancat per la porta; primer fa una baixada, i en bifurcar-se, cal anar a mà dreta; després de la font de Sant Antoni, el camí fa una pujada pavimentada que arriba a Castellar Vell.

L'antiga església parroquial de Sant Esteve de Castellar vell està situada entre els torrents de Miralles i de Sant Antoni, a la riba dreta del Ripoll.

El temple apareix documentat per primera vegada l'any **1037**.

Estava sota les ordres del Monestir de Sant Llorenç del Munt, que a la seva vegada depenia del de Sant Cugat del Vallès.

A finals del **segle XVIII** es traslladà la seu parroquial al nou nucli de Castellar, situat a la vall i que havia crescut considerablement. A partir d'aquest moment

el temple entra en desús i s'anirà degradant fins arribar a amenaçar ruïna.

El temple actual és la suma de diverses etapes constructives.

Les obres de restauració, que van començar l'any 1996, van permetre descobrir la capçalera romànica del **segle XI**.

En els braços de l'actual creuer es poden veure les restes de dues cambres. La del costat dret té planta rectangular. Estava coberta amb una volta de canó. Té una obertura en el costat oest i sembla com si fos una cripta.

D'aquesta època també es conserva la part més occidental del temple. Són tres trams de la nau coberts amb volta de canó, reforçada per dos arcs torals.

Entre els **segles XII i XIII** es va reformar el temple, dotant-lo de l'aspecte que té en l'actualitat.

Ens trobem amb un temple d'una sola nau acabada en un transsepte i un absis rectangular. Els murs est dels dos braços del transsepte van

ser construïts a mode d'absis laterals.

Adossada al mur sud, junt al braç del creuer, s'alça la torre de campanar, edificada en el **segle XVII**.

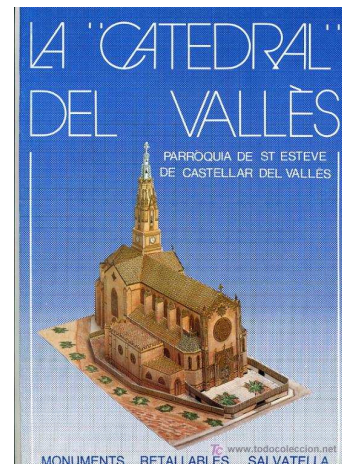
El poblat del Puig Castellar (S XI i X):

Estudis recents de restes arqueològiques han permès de saber que des d'època medieval existia un nucli de població al lloc anomenat **Puig Castellar**, la plana de davant de l'església.

El poblat medieval del turó de Castellar Vell que es pot datar entre els segles IX i X, era un poblat força ric i amb una certa estructuració, trencant una mica la concepció que es tenia fins ara d'aquests assentaments, que eren bastant despoblats.

Les troballes arqueològiques fan pensar que tot el turó és un jaciment arqueològic de punta a punta. Pel bon estat de conservació de tot el material que s'ha trobat, potser estem davant d'un dels tres assentaments de l'època medieval més importants de Catalunya, ja que el poblat està tal com el van deixar abandonat a l'any 1000.

Es creu que el poblat va ser abandonat per efectes de la pesta (o fins i tot es parla d'un terratrèmol) i es va traslladar la població a l'altra banda del riu Ripoll, lloc actual de la vila de Castellar. Durant molts anys però l'església de Castellar va seguir sent la del Castellar vell, fins a la construcció de l'actual temple de Sant Esteve Nou, l'anomenada catedral del Vallès (construïda entre el 1885 i 1892).

L'Aplec de Castellar Vell

3r diumenge de maig

L'Aplec de Castellar Vell se celebra, des de l'any 1979, al voltant de l'antiga església medieval de Sant Esteve de Castellar. La diada, organitzada per l'Ajuntament i una comissió formada per diferents entitats i col·lectius, és un bon motiu de trobada dels castellerencs.

Té com a principal atractiu el concurs d'arrossaires, però es fan activitats diverses durant tot el dia, com el concurs de flors boscanes i dibuixos a llapis, les ballades de bastons i gitanes i les sardanes.

El Castell de Clasquerí (S XIV)

El castell de Castellar, conegut també amb el nom de castell de Clasquerí o dels Clasquerí, està situat a la riba dreta del Ripoll en un turó envoltat arreu per barrancades que el fan de difícil accés.

El castell té planta trapezoïdal, dues torres i un pati central, amb un pou i les escales per accedir al primer pis. Dues ales afegides i una torre a l'angle el tanquen. L'edifici té planta baixa i dos pisos.

L'aspecte actual del castell és el resultat de les reformes fetes per Guerau de Clasquerí el 1335. I també per les que es van fer a finals del segle XIX i inicis del XX. Han quedat poques restes del seu origen altmedieval, entre les que es troben l'arc d'entrada de mig punt. Dins el conjunt es troba la capella de Santa Bàrbara, d'una sola nau i estil gòtic, amb absis de planta de mig decàgon i elevat a l'exterior amb merlets petits i esglaonats. Té pintures del barceloní Pere Serafí (1548).

El primer document que es coneix que parla del castell està datat l'any 1010, tot i que hi ha alguna referència anterior (912) al castrum kastellare. El castell ha passat pel domini de la família dels Montcada, fins que fou primer cedit a Pere de Clasquerí (1310), i finalment comprat per Guerau de Clasquerí. L'actual propietari és descendent de la família Clasquerí, i els Meca i els Sentmenat, que s'hi emparentaren als segles XVI-XVII i XVII-XIX.

La primera referència documental data de l'any 939, on en una escriptura els cònjuges Ovasi i Osiana, donen al comte Sunyer el senyoriu d'un alou que es troba dintre el terme del castell de Castellar.

L'any 955, el comte Miró, fill de Sunyer donà el mateix alou al monestir de Sant Cugat del Vallès.

Entre l'any 1020 i 1030, aquest castell va formar part d'un lot de béns pel enllaç entre Adaleda, filla de Bonuç de Claramunt i Senegunda, i el noble Guillem de Montcada.

L'any 1048, la comtessa Ermessendis, deixà moltes de les seves possessions de Sentmenat al monestir, això va fer que durant la primera meitat del segle XI aquest monestir fos molt poderós.

A mitjans del segle XI, Odger, abat del cenobi de Sant Llorenç del Munt, adquirí l'església i el castell de Castellar, fins l'any 1063.

L'any 1136, el comte Ramon Berenguer IV signà un conveni amb el senescal Guillem Ramon, on li confiava catorze castells, entre els quals es trobava el de Castellar.

L'any 1202, el rei Pere I "el Catòlic", donà a Guillem de Montcada les catorze fortaleses que tenia en feu de la corona el seu pare Guillem Ramon.

L'any 1208, Guillem Ramon i llur fill empenyoraren aquest castell a Ponç Aleste per 4.000 sous.

L'any 1215, Guillem Ramon el cedí a Pere I de Clasquerí, no obstant l'any 1291, Guillema de Montcada i Castellvell aportava aquest castell entre d'altres com a dot en el seu casament amb l'infant Pere.

L'any 1310, Gastó de Montcada feu donació d'aquest castell i de la fortalesa de Ribatallada a Pere de Clasquerí.

En el fogatjament de 1365-1370 comptava amb 79 focs, pertanyia a Gueraulo Clasquerí.

L'any 1464, n'era senyor Guerau de Clasquerí i Salvador Bofí el seu batlle.

L'any 1503, n'era senyora Isabel de Meca i de Clasquerí que el tenia en feu pel sobirà, Bernat de Meca el tenia com usufructuari.

L'any 1788, morí Anton de Meca sense descendència, el seu patrimoni passà als seus nebots, introduint de nou el cognom Sentmenat, posteriorment a conseqüència de l'estroncament de la línia de

descendència masculina passà als Fontcuberta.

Nucli Modernista de Les Arenes

El modernisme català va ser un moviment arquitectònic tan influent que va repartir el seu llegat per tot tipus d'escenaris. Un dels més inversemblants és a l'actual nucli residencial de Les Arenes, el que diuen que és “la urbanització més antiga d'Espanya”.

“Les Arenes pràcticament no ha canviat des del seu origen, a l'inici del segle XX, per bé que durant la Guerra Civil va aixoplugar moltes famílies de refugiats provinents de Madrid; i l'antic hostel –en servei la dècada de 1930–, entre 1941 i 1958, va ser l'allotjament dels Joves d'Acció Catòlica.

La casa de la família Samaranch va ser la primera a edificar-se al nucli, l'any 1916 – sense comptar-hi l'antiga masia de can Barceló, que era anterior–, seguida per les cases de la família Romaguera Casanovas –construïda per un deixeble d'Antoni Gaudí– i de la família Esteve. Totes dues, datades de 1921. En l'actualitat, al marge d'acollir diversos habitants permanents i temporals, Les Arenes també és la seu de la casa d'estiueig d'un convent de monges.

Així mateix, també s'ha indicat una torre dipòsit de distribució d'aigua de Les Arenes de principis del segle XX.

Les cases de les Arenes formen un conjunt urbanístic peculiar. Situades a la riba esquerra del Ripoll, prop de l'ermita de la Mare de Déu del mateix nom i dins del parc natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac.

El Marquet de les Roques

Més endavant, ja en terme municipal de Sant Llorenç Savall, també es pot trobar una edificació paradigmàtica de l'època del modernisme, el Marquet de les Roques, que va ser la residència d'estiu del poeta Joan Oliver.

Situat al fons de la Vall d'Horta, aquest edifici de característiques historicistes (neoromàntic) fou construït per l'arquitecte Juli Batlle i Arús (deixeble de Domènech i Muntaner) a partir del 1895, sobre les restes de l'antic Mas Marquet del segle XIII.

Sortida germanor 2011

Les fotografies de la sortida les podreu veure a:

www.rotaryterassa.wordpress.com

